

พระเทพกิตติมุนี (สมเกียรติ สมกิตติ ป.ธ.๖)

(พ.ศ. ๒๔๗๐ -)

ชาติภูมิ

พระเทพกิตติมุนี (สมเกียรติ สมกิตติ) นามเดิม สมเกียรติ นามสกุล นามเกษ เกิดวันที่ ๑๐ กันยายน พ.ศ. ๒๔๗๐ ตรงกันวันเสาร์ ขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๑๐ ปีเถาะ ที่บ้านดอน ตำบลกระโสบ อำเภอเมือง อุบลราชธานี จังหวัด อุบลราชธานี บิดาชื่อนายหนา มารดาชื่อนางเพ็ง นามเกษ

การศึกษา บรรพชาและอุปสมบท

พระเทพกิตติมุนี ได้รับการศึกษาทั้งการศึกษาทางโลกและการศึกษาทางธรรมจนสำเร็จการศึกษาดังนี้

พ.ศ. ๒๔๘๓ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ จากโรงเรียนประชาบาล บ้านกระโสบ ตำบลกระโสบ อำเภอเมือง อุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี

บรรพชาเป็นสามเณร วันที่ ๑๓ มิถุนายน พ.ศ. ๒๔๘๔ ที่วัดบ้านกระโสบ ตำบลกระโสบ อำเภอเมืองอุบลราชธานี โดยมีพระครูคัมภีร์ญาณ เจ้าอาวาสวัดบ้านแคน ตำบลกระโสบ เป็นพระอุปัชฌาย์ หลังจากนั้นได้เดินทางไปศึกษาเล่าเรียนที่กรุงเทพฯ โดยพำนัก จำพรรษาที่ วัดพิชยญาติการาม ตำบลสมเด็จเจ้าพระยา อำเภอกลองสาน จังหวัดธนบุรี (ปัจจุบันกรุงเทพฯ)

อุปสมบท วันที่ ๑๘ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๔๘๐ ที่วัดพิชยญาติการาม โดยมีพระราชโมลี (นาค) วัดระฆังโฆสิตารามเป็นพระอุปัชฌาย์ พร ญาณรังสี (ญาณ) วัดราชโอรสาราม เป็นพระกรรมวาจาจารย์ และพระมหาสมศักดิ์วัดพิชยญาติการาม เป็นพระอนุสาวนาจารย์

ได้ศึกษาเล่าเรียนพระปริยัติธรรมทั้งแผนกธรรมและแผนกบาลีควบคู่กัน จนสอบไล่ได้ ดังนี้

พ.ศ. ๒๔๘๓ นักธรรมชั้นเอกและเปรียญธรรม ๓ ประโยค

พ.ศ. ๒๔๐๓ เปรียญธรรม ๔ ประโยค

พ.ศ. ๒๔๐๘ เปรียญธรรม ๕ ประโยค

พ.ศ. ๒๔๐๑ เปรียญธรรม ๖ ประโยค

ความรู้ความสามารถพิเศษ

พระเทพกิตติมุนี ได้ศึกษาเล่าเรียนอักษรสมัยเพิ่มเติม คือ อักษรขอม อักษรธรรมและอักษรไทยน้อย (ลาว)จนสามารถอ่านออกเขียนได้ นอกจากนี้ยังศึกษาวิชาพิมพ์ดีดสัมผัสไทย – อังกฤษ วิชาลูกคิด และวิชาเลขานุการ จนมีความชำนาญพิเศษ เพื่อใช้ปฏิบัติงานใจตำแหน่งเลขานุการเจ้าคณะจังหวัดอุบลราชธานีในระยะต่อมา

ในด้านการบริหารการคณะสงฆ์ ได้ผ่านการฝึกอบรมหลายหลักสูตร จนมีความรู้ ความสามารถ บริหารการคณะสงฆ์จังหวัดอุบลราชธานีได้เป็นอย่างดี โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการบริหารการศึกษา ซึ่ง

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี ได้ถวายปริญญาครุศาสตรบัณฑิตกิตติมศักดิ์ (ค.บ.) สาขาการบริหาร
การศึกษา ในปี พ.ศ. ๒๕๔๓

หน้าที่การงาน

พระเทพกิตติมุนี รับการบูรณะการคณะสงฆ์จังหวัดอุบลราชธานี ดังนี้

ด้านการปกครอง

งานปกครองภายในวัด ได้รับการแต่งตั้งในตำแหน่ง ดังนี้

- พ.ศ. ๒๔๙๓ เลขานุการคณะกรรมการสงฆ์จังหวัดอุบลราชธานี
- พ.ศ. ๒๕๑๑ รองเจ้าอาวาสวัดมหายานาราม อำเภอเมืองอุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี
- พ.ศ. ๒๕๐๓ เลขานุการเจ้าคณะจังหวัดอุบลราชธานี
- พ.ศ. ๒๕๑๓ เลขานุการเจ้าคณะภาค ๑๐
- พ.ศ. ๒๕๑๘ รองเจ้าคณะจังหวัดอุบลราชธานี
- พ.ศ. ๒๕๐๕ พระอุปัชฌาย์เขตปกครองสงฆ์จังหวัดอุบลราชธานี
- พ.ศ. ๒๕๒๒ เจ้าอาวาสวัดมหายานาราม พระอารามหลวง
- พ.ศ. ๒๕๒๔ รักษาการแทนเจ้าคณะจังหวัดอุบลราชธานี
- พ.ศ. ๒๕๒๕ เจ้าอาวาสวัดมหายานาราม จนถึงปัจจุบัน (พ.ศ. ๒๕๕๐)
- พ.ศ. ๒๕๔๒-๒๕๕๐ เจ้าคณะจังหวัดอุบลราชธานี
- พ.ศ. ๒๕๕๑ ที่ปรึกษาเจ้าคณะจังหวัดอุบลราชธานี

กำหนดกฎระเบียบปฏิบัติภายในวัด ดังนี้

- ๑) พระภิกษุ สามเณร ที่เข้ามาสังกัดวัดมหายานารามจะต้องมี บิดา มารดา หรือ ผู้ปกครองนำตัวมา
ฝากเป็นกิจลักษณะ พร้อมหนังสือรับรองความประพฤติจากต้นสังกัดเดิม จึงจะเข้ามาพักอาศัยในวัดได้
- ๒) พระภิกษุ สามเณร และศิษย์วัดจะต้องลงทำวัตรสวดมนต์ เข้า-เย็น ประจำทุกวัน
- ๓) พระภิกษุ ต้องลงทำอุโบสถ สังฆกรรม สวดปาฏิโมกข์เป็นประจำทุกวันพระครึ่งเดือน (ขึ้น
แรม ๑๕, ๑๔ค่ำ) และสามเณรต้องสมาทานรับศีล ๑๐ ทุกวันพระขึ้น ๑๕ ค่ำ
- ๔) การลงวัตรสวดมนต์ เข้า-เย็น การออกบิณฑบาต การฉันภัตตาหาร เข้า-เพลการศึกษา พระ
ปริยัติกรรมและการประชุมสงฆ์ ทุกกิจวัตรจะต้องฟังเสียงระฆังเป็นสัญญาณบอกเวลาจากทางวัด
- ๕) พระภิกษุ สามเณรในสังกัด จะเดินทางไปกิจธุระชั่วคราว หรือไปค้างแรมนอกวัด จะต้องได้รับ
อนุญาตจากพระภิกษุผู้เป็นหัวหน้ากุฏิ หรือหัวหน้าคณะก่อนจึงจะไปได้

ด้านการศึกษา

พระเทพกิตติมุนีให้ความสำคัญเป็นพิเศษเกี่ยวกับการศึกษาสงฆ์ และการศึกษาสงเคราะห์แก่พระภิกษุสามเณร นักเรียน นักศึกษา และเยาวชนเป็นอย่างมาก จึงได้จัดตั้งสถานศึกษา จัดการเรียนการสอน การอบรมทุกระดับทั้งการศึกษาทางธรรมและทางโลกที่สำคัญ ดังนี้

- พ.ศ. ๒๕๑๘ จัดตั้งสำนักเรียนวัดมหานาราม จัดการเรียนการสอนพระปริยัติธรรมทั้งแผนกธรรมแผนกบาลี ในระดับนักธรรมชั้นตรี โท เอก และเปรียญธรรมถึง ๕ ประโยค
- พ.ศ. ๒๕๑๙ จัดตั้งสำนักอภิธรรมโชติกะ สาขาวัดมหาธาตุ กรุงเทพฯ ๗ ชั้นที่ วัดมหานาราม เพื่อสอนพระอภิธรรมเบื้องต้นแก่พระภิกษุ สามเณร อุบาสกและอุบาสิกา
- พ.ศ. ๒๕๒๑ จัดตั้งวิทยาลัยสงฆ์ คือ มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตอุบลราชธานี (ปัจจุบันคือมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย) เพื่อขยายโอกาสทางการศึกษาระดับอุดมศึกษาแก่พระภิกษุ สามเณรและประชาชนทั่วไป ศึกษาในสาขาวิชาทั้งทางธรรมและทางโลก
- พ.ศ. ๒๕๒๖ จัดตั้งศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ วัดมหานาราม และเป็นที่ตั้งศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ของहनตะวันออก (เขตปกครองสงฆ์) รับผิดชอบดูแลใช้เวลาวางในวันหยุดให้เกิดประโยชน์ โดยเน้นการเรียนรู้พระพุทธศาสนาและการปฏิบัติธรรมให้ถูกต้อง
- พ.ศ. ๒๕๒๙ ได้รับอนุมัติจากสภามหาวิทยาลัย ให้จัดตั้งมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในพระบรมราชูปถัมภ์ วิทยาเขตอุบลราชธานี เปิดสอน ๒ คณะ คือคณะพุทธศาสตร์ และคณะ ครุศาสตร์ ตามหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต (พธ.บ.)
- พ.ศ. ๒๕๓๕ จัดตั้ง โรงเรียน “กิตติญาณวิทยา” ที่วัดมหานารามซึ่งเป็น โรงเรียนประเภทปริยัติธรรมแผนกสามัญ เป็นการจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษา (ม.๑ – ม.๖) สำหรับพระภิกษุสามเณรตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งประยุกต์ความรู้ทั้งทางโลกและทางธรรมไว้ด้วยกันผู้จบการศึกษามารุ่เข้าศึกษาต่อระดับอุดมศึกษาได้ทุกสถาบันการศึกษา
- พ.ศ. ๒๕๓๖ จัดตั้งศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด (ระดับอนุบาล) ที่วัดมหานาราม เป็นการศึกษาสงเคราะห์สำหรับเด็กก่อนวัยเรียน ตามหลักสูตรของกรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ
- พ.ศ. ๒๕๔๒ ขยายที่ตั้งมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตอุบลราชธานี จากบริเวณวัดมหานารามตามไปตั้งที่แห่งใหม่ โดยขออนุญาต

ใช้ที่ดินสาธารณประโยชน์ “ดงบังไฟ” เนื้อที่ ๒๑๒ ไร่ ที่บ้านกระโสบ
ตำบลกระโสบ อำเภอเมืองอุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี

ด้านการเผยแพร่

- ๑) จัดอบรมศีลธรรมและประพรมน้ำพระพุทธมนต์ แก่เยาวชนและประชาชนทั่วไป ที่เข้ามากราบสักการะพระเจ้าใหญ่อินทร์แปลง (อินแปลง) พระพุทธรูปคู่บ้านคู่เมืองอุบลราชธานีใน พระวิหารพระเจ้าใหญ่ทุกวัน
- ๒) ส่งเสริมให้อุบาสก อุบาสิกา และพุทธศาสนิกชนทั่วไปรักษาศีลอุโบสถ (ศีล ๘) ทำวัตรสวดมนต์ เจริญสมาธิภาวนาทุกวันพระ
- ๓) จัดทำวัตร สวดมนต์สำหรับพระภิกษุ สามเณร อุบาสก อุบาสิกาและพุทธศาสนิกชนทั่วไปทุกวัน เวลา ๑๖.๐๐ น. เป็นต้นไป ที่พระวิหารพระเจ้าใหญ่อินทร์แปลง
- ๔) เป็นศูนย์กลางในการจัดกิจกรรม เนื่องในวันสำคัญของชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ เช่น การทำบุญตักบาตร ไหว้พระ รับศีล ฟังธรรม เจริญสมาธิภาวนาและเวียนเทียนตลอดจนกิจกรรมอื่นๆ ที่เกี่ยวเนื่อง ทั้งของส่วนราชการและเอกชนเป็นประจำ
- ๕) จัดแสดงพระธรรมเทศนา เนื่องในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา ทางสถานีวิทยุกระจายเสียง และสถานีวิทยุโทรทัศน์เป็นประจำตลอดมา

ด้านสาธารณูปการ

พระเทพกิตติคุณิ ได้ดำเนินการก่อสร้างและบูรณปฏิสังขรณ์เสนาสนะถาวรวัตถุภายในวัดมหานาราม และวัดอื่นๆ จากอดีตจนถึงปัจจุบันที่สำคัญ ดังนี้

- ๑) ปรับปรุงลานคอนกรีตเสริมเหล็กบริเวณหน้าพระวิหารพระเจ้าใหญ่อินทร์แปลง พร้อมติดตั้งไฟส่องสว่างในบริเวณวัด
- ๒) สร้างศาลาหอประชุมกาญจนภิเษก ขนาดกว้าง ๒๐ เมตร ยาว ๔๐ เมตร
- ๓) ขุดบ่อบาดาล สร้างถึงประปา และวางระบบประปาภายในวัด
- ๔) สร้างกุฏิทรงประยุกต์ ก่ออิฐถือปูน ๑ หลัง
- ๕) สร้างศาลาปฏิบัติธรรม “มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยที่บ้านปลา窟น้อย ตำบลไร่น้อยอำเภอเมืองอุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี
- ๖) สร้างกุฏิรับรองพระวิปัสสนาจารย์ ที่บริเวณมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
- ๗) สร้างวิหารพระเจ้าใหญ่พุทธนิมิต ที่วัดบ้านดอน ตำบลกระโสบ อำเภอเมืองอุบลราชธานี
- ๘) สร้างศาลาปฏิบัติธรรมที่วัดหัวแฮด ตำบลกุดลาด อำเภอเมืองอุบลราชธานี
- ๙) สร้างอาคารเรียนรวม มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตอุบลราชธานี ขนาดกว้าง ๓๐ เมตร ยาว ๕๐ เมตร สูง ๕ ชั้น ที่วัดมหานาราม

๑๐) สร้างอาคารเรียนชั่วคราวและอาคารเรียนรวม มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตอุบลราชธานีแห่งที่ ๒ จำนวน ๓ หลัง ที่ “ดงบังไฟ” บ้านกระโสบ ตำบลกระโสบ อำเภอเมืองอุบลราชธานี

๑๑) ผู้ริเริ่มสร้างโรงพยาบาลสงฆ์ “๕๐ พรรมขามหาวิชราลงกรณ” และเสนาสนะประกอบอื่นๆ เปิดดำเนินการรักษาผู้ป่วยได้ในปี พ.ศ. ๒๕๔๕

สมณศักดิ์

- พ.ศ. ๒๕๐๒ พระครูสัญญาบัตรชั้นเอก ที่พระครูกิตติยาภรณ์โกศล
พ.ศ. ๒๕๑๕ พระราชาคณะชั้นสามัญ ที่พระกิตติญาณโสภณ
พ.ศ. ๒๕๓๘ พระราชาคณะชั้นเทพ ที่พระเทพกิตติมุนี

ปฏิปทาจริยาวัตร

พระเทพกิตติมุนี มีคุณลักษณะโดดเด่นที่พระมหาเถระหลายรูป และบรรดาศิษยานุศิษย์ ตั้งข้อสังเกตไว้ ดังนี้

- ๑) เป็นผู้ที่มีวิสัยทัศน์ (vision) กว้างไกล โดยเฉพาะในด้านการพัฒนากิจการคณะสงฆ์และการศึกษาสงฆ์
- ๒) ชอบพูดตรงไป ตรงมา แต่มีลักษณะยึดหยุ่นมีความประนีประนอมสูงในการทำงานร่วมกับผู้อื่น
- ๓) มีความอดทน อดกลั้น และตั้งใจมั่นสูงในการปฏิบัติหน้าที่ให้สำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้ เช่น การพัฒนาการศึกษาสงฆ์และการอบรมบ่มเพาะศิษยานุศิษย์ ให้เป็นคนดี มีคุณธรรม จริยธรรม
- ๔) เป็นพระธรรมกถึก ที่แสดงพระธรรมเทศนาได้ไพเราะ น่าฟัง มีเนื้อหาสาระเข้าใจได้ง่าย สอดแทรกผญา สุภาษิต ภูมิปัญญาท้องถิ่น อันเป็นอุบายวิธีสอนคุณธรรม จริยธรรม สามารถนำไปสู่การปฏิบัติในชีวิตประจำวันได้
- ๕) มีเมตตาธรรมสูง ชอบช่วยเหลือผู้ตกทุกข์ได้ยาก เอื้ออาทรต่อศิษย์ โดยการติดตามถามข่าวอยู่เสมอ ช่วยแก้ปัญหาในบางครั้งบางคราวที่ศิษย์ประสบปัญหาวิกฤติ จึงเป็นที่เคารพศรัทธาเลื่อมใสของคณะสงฆ์เสมอมา

พระเทพกิตติมุนี เป็นพระมหาเถระด้านคันถธุระยุคปัจจุบันของคณะสงฆ์จังหวัดอุบลราชธานี เป็นที่รู้จักของฝ่ายคณะสงฆ์และฝ่ายบ้านเมืองทุกระดับ เป็นพระนักพัฒนา ผู้มองการณ์ไกลในทุกๆ ด้าน ให้ความสำคัญอย่างยิ่งในด้านการศึกษา จะเห็นว่าตลอดชีวิต เพศบรรพชิตที่ผ่านมาจวบจนปัจจุบัน ได้ทุ่มเททั้งพลังกายและพลังใจให้แก่การศึกษาในทุกระดับ ตั้งแต่อนุบาลจนถึงอุดมศึกษา ทั้งฝ่ายธรรมแก่ศิษยานุศิษย์ให้มีความรู้ ความสามารถมีสติปัญญา เท่าทันกับการเปลี่ยนแปลงของโลกยุคปัจจุบัน ซึ่งมีความจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับผู้ที่จะสืบทอดศาสนทายาท(บวชเรียนตลอดไป) และผู้ที่จะก้าวไปสู่โลก

แห่งการต่อสู้แข่งขันภายนอกให้เป็นผู้ถึงพร้อมแห่งความเป็น “ผู้รู้” และเป็น “ผู้มีสติ” ในการดำเนินการ
ชีวิตให้มีความ “สุข สงบ “ ต่อไป จึงสมควรได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติให้เป็น “ปราชญ์เมือง
อุบลราชธานี” แห่งยุคปัจจุบันอย่างแท้จริง

หนังสืออ้างอิง

คณะศึกษาศาสตร์ คณะ. ประวัติวัดมหานาราม. อุบลราชธานี ศิริธรรมออฟเซต, ๒๕๔๘. จังหวัด
อุบลราชธานี.

กฐินพระราชทาน จังหวัดอุบลราชธานี พุทธศักราช ๒๕๔๐. ถวาย ณ วัดมหานาราม อำเภอเมือง
อุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี วันจันทร์ที่ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๔๐

สำนักงานวิทยบริการ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี